

DCK-1601100102041200 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) Examination

July - 2022

Sanskrit

(Arthsangrah & Taitariyopanishd)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना / Instructions :

- (१) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
- (1) All questions carry equal marks.
- (२) પાંચેય પ્રશ્નના ઉત્તર આપો.
- (2) Answer all five questions.

૧ નીચેના ગદ્યખંડો સાનુવાદ સમજાવો : ૧૪

1 Explain Two paragraph of the following : 14

- (१) અથ કો ધર્મઃ કિં તસ્ય લક્ષણમિતિ ચેત્ । ઉચ્યતે- યાગાદિરેવ ધર્મઃ તલ્લક્ષણં વેદપ્રતિપાદ્યઃ પ્રયોજનવદર્થો ધર્મ ઇતિ । પ્રયોજનેઽતિવ્યાપ્તિવારણાય વેદપ્રતિપાદ્ય ઇતિ । અનર્થફલકત્વાદનર્થભૂતે શ્યેનાદાવતિવ્યાપ્તવારણાયાર્થ ઇતિ । ન ચ 'ચોદનાલક્ષણોઽર્થો ધર્મઃ ઇતિ સોત્રતલ્લક્ષણવિરોધઃ ।
- (२) નનુ યાગસ્ય દ્વે રૂપે દ્રવ્યં દેવતા ચ । તથા ચ રૂપાશ્રવણે 'અગ્નિહોત્રં જુહોતિ' ઇતિ કથમુત્પત્તિવિધિઃ । અગ્નિહોત્રશબ્દસ્ય તુ તત્પ્રચ્ચન્યાયેન નામધેયત્વાદિતિ ચેત્ । ન, રૂપાશ્રવણેઽપ્યસ્યોત્પત્તિવિધિત્વાત્ । અન્યથા રૂપશ્રવણાત્ 'દઘ્ના જુહોતિ' ઇત્યયમેવોત્પત્તિવિધિઃ સ્યાત્ ।

૨ નીચેના ગદ્યખંડો સાનુવાદ સમજાવો : ૧૪

2 Explain Two paragraph of the following : 14

- (१) ॐ શં નો મિત્રઃ શં વરુણઃ । શં નો ભવત્યર્યમા । શં ન ઇન્દ્રો બૃહસ્પતિઃ । શં નો વિષ્ણુરુરુક્રમઃ । નમો બ્રહ્મણે । નમસ્તે વાયો । ત્વમેવં પ્રત્યક્ષં બ્રહ્માસિ ત્વામેવ પ્રત્યક્ષં બ્રહ્મ વદિષ્યામિ । ઋતં વદિષ્યામિ । સત્યં વદિષ્યામિ । તન્મામવતુ તદ્વક્તારમવતુ । અવતુ મામ્ । અવતુ વક્તારમ્ । ॐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ।

(२) ब्रह्मविदाप्नोति परम् । तदेषाभ्युक्ता । सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म । यो वेदनिहितं गुहायां परमे व्योमन् । सोऽश्नुते सर्वान् कामान् सह ब्रह्मणा विपश्चितेति । तस्माद्वा एतस्मादात्मन आकाशः संभूतः । आकाशाद्वायुः । वायोरग्निः । अग्नेरापः । अद्भ्यः पृथ्वी । पृथिव्या औषधयः । औषधीभ्योऽन्नम् । अन्नात्पुरुषः । स वा एष पुरुषोऽन्नरसमयः ।

- ३ लौगाक्षि भास्करना ज्वन, समय अने कवननी सविस्तर यर्था करो. १४
 3 Discuss in the Detail of the Life, Time and work of 14
 लौगाक्षिः भास्करः

अथवा / OR

- ३ अर्थसंग्रहमां निरूपित विधिमीमांसानी सविस्तर यर्था करो. १४
 3 Discuss in the Detail of विधिमीमांसा Described in अर्थसंग्रहः 14
 ४ तैत्तिरीयोपनिषदो शांतिपाठ अने तेनुं महत्त्व समजावो. १४
 4 Explain the शान्तिपाठः of तैत्तिरीयोपनिषद् and it's importance. 14

अथवा / OR

- ४ तैत्तिरीयोपनिषदमां निरूपित पंचकोषनी सविस्तर यर्था करो. १४
 4 Discuss in the Detail of पंचकोशः in तैत्तिरीयोपनिषद्. 14

- ५ नीचेनी कोर्षपज्ञा बे विशे विवेचनात्मक नोध लपो : १४
 5 Write an any two critical note of following : 14

- (१) ऊँकारोपासना
 (२) ब्रह्मस्वरूपविवेचनम्
 (३) भावनालक्षणम्
 (४) अधिकारविधिः